

**R. P. Thomæ Comptoni Carleton, Cantabrigiensis,
Societatis Jesu, In Collegio Anglicano Leodiensi Sacrae
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus Universus**

Carleton, Thomas Compton

Antverpiæ, M.DC.XCVII.

Disput. IV. De corruptione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95656)

*hec destru-
ctio panis
est propriè
annihilatio.*

*V.
Eadem forma
ligni destru-
ctio non suc-
cederet alia
forma, non
tamen an-
nihileretur.*

*VI.
Quo sensu
productio
corporis
Christi sit
creatio, &
destructio
panis anni-
hilatio.*

nim sicut conservabatur materia panis per concursum creativum, hoc est, independentem à subiecto sustentationis, plus tamen ad annihilationem completam requiritur, nempe ut non desinat in alium terminum positivum. Unde in Conversionibus naturalibus, vel hoc titulo forma aëris aut ligni non annihilatur, dum destruitur ad introductionem formæ ignis, quia non desinit in nihilum, sed in alium terminum positivum.

Dices; ergo si forma ligni ita desineret, ut non succederet ei alia forma, annihilaretur. Aliqui concedere videntur consequentiam. Sed omnino est neganda; alioqui lux annihilaretur, cum nulla forma positiva in aërem inducatur, in quam desinat; intellectus etiam & voluntas haberent vim annihilandi suos actus; cum sæpè illos intermittant, & destruant sine productione actus ullius oppositionem habentis cum præcedentibus. Resp. itaque, licet ex hoc capite nihil esset contrarium annihilationi, cum non desineret in alium terminum positivum, ex alio tamen capite non foret annihilatio, quia desineret in subiectum, cum non esset suspensio concursus creativi, sed dependentis materialiter à subiecto.

Si tamen quis dicere velit, corpus Christi verè creari, & substantiam panis in Eucharistiâ annihilari, per creationem & annihilationem intelligendo positionem & suspensionem concursus independentis à subiecto sustentationis, non video magnum inconveniens, si concedatur. Quod etiam docet P. Hurt. de Gen. d. 1. sect. 8. nu. 84. & non improbabiler defendi posse censet Suarez 3. p. d. 70. s. 7. tenentque multi ex recentioribus, & ex antiquis Gabriel, Maior, Ockam, & alij. Quare non rectè Soto ait hanc sententiam citra errorem sustineri non posse. Distinguerè itaque posset quis, & dicere, actionem illam productivam corporis Christi esse creationem, & destructionem panis annihilationem quoad intrinsecam, quæ dicunt creatio, & annihilatio, non tamen quoad omnia quæ connotant extrinsecè.

Infero quartò, ad quæstionem illam, utrum possit quilibet converti in quodlibet, hoc universum dici posse: quando ex unione rei cuiuspiam cum aliquo tertio, aliud quod connexionem antea cum illo tertio habuit, perit, tunc posse hoc dici in illud converti. Unde si Angelus ita uniretur accidentibus lapidis, ut lapis inde destrueretur, diceretur converti, & transubstantiari in Angelum, nam verè desineret esse obrepugnantiam cum illa circa aliquod tertium, nempe accidentia lapidis. Si tamen accidens aliquod, ut albedo, vel calor uniretur hoc modo speciebus, seu accidentibus panis, & ad illius unionem desineret substantia panis, esset quidem in hoc casu conversio panis in albedinem, non tamen transubstantiatio, nec conversio substantialis, cum hæc esse debeat inter duos terminos substantiales; sed esset conversio quædam mixta, partim substantialis, partim accidentalis, ut supra dixi sect. prima, numero sexto.

Infero quintò, Deum non posse in rem ullam transire. Ratio est clara, non enim potest desinere esse, sicque nec transire in aliud.

Difficultas est, utrum Deus possit esse terminus formalis conversionis. Qui ad terminum formalem conversionis requirunt productionem, consequenter ad sua principia negant: licet nec ipsi planè effugiant difficultatem cur converti aliquid nequeat in Filium, aut Spiritum Sanctum, cum ipsi producantur. In nostrâ autem sententiâ videtur concedendum. Dico itaque, si natura humana prius unita substantiæ Petri assumeretur à Verbo, non solum convertendum unum totum in aliud totum, sed substantiam etiam Petri in personalitatem Divinam: ad hoc enim non requiritur, ut diximus, ut terminus formalis producat, sed solum ut uniatur alicui tertio; ex qua unione terminus à quo desinat: huiusmodi autem unionis, sine imperfectione capax est Deus, ut constat in mysterio Incarnationis.

DISPUTATIO IV.

De Corruptione.

SECTIO PRIMA.

In quo situs sit conceptus Corruptionis.

*I.
Corruptio
duplex, cau-
salis, & for-
malis.*

*II.
Destructio
formalis non
est actio po-
sitiva.*

*Est negatio
connotans
rem existens-
se.*

Notandum, Corruptionem duplicem esse, causalem, & formalem: formalis est ipsa suspensio concursus conservativi quo res aliqua conservatur: causalis verò est actio positiva, quâ aliquid fit, aut inducitur in subiectum, exigens destructionem formalem alterius, quæ proinde destructio etiam remota vocari solet. Suspensio itaque actionis, quâ frigus conservabatur, est formalis destructio frigoris, actio verò positiva, quâ calor inducitur, est causalis & remota ejusdem frigoris destructio.

Destructio ergo formalis non est actio positiva, ut volunt aliqui, sed mera negatio actionis productivæ, vel conservativæ alicujus rei, connotando tamen rem prius extitisse: nam negatio actionis productivæ vel conservativæ Anti-Christi fuit ab æterno, & tamen corruptio seu destructio Anti-Christi non fuit ab æterno, quicquid enim corrumpitur vel destruitur, præsupponitur aliquando fuisse. Addidi semper, actionis productivæ vel conservativæ, nec enim ad corruptionem seu destructionem formalem re-

quiritur, ut præcesserit actio conservativa, res siquidem quæ per unum tantum instans duraret, verè destrueretur, & tamen non præcesserit actio conservativa, ut pote quæ connotet perseverantiam in esse, & consequenter ad minimum duo instantia.

Suspensio autem illa dicitur corruptio pro eo solum instante quo res prius desinit, nec enim jam dicitur corrumpi ignis heri extinctus, sicut nec modò produci lux, quæ heri producebatur, licet etiamnum duret. Quamvis enim conservatio dicatur, iterata productio, hæc tamen vox productio, per se sumpta, significat primam rei positionem.

Notandum secundò, generationem & corruptionem variè sumi à Philosophis: nonnumquam enim sumitur corruptibile strictissime pro eo solum quod ab agente naturali corrumpi potest, & generabile, quod ab agente similiter naturali potest vel per introductionem primarum qualitatum, ut formæ omnes materiales sublunares, vel alio modo produci, ut lux, species intelligibiles, actus, habitus &c. & hoc sensu formæ cœli dicuntur ingenerabiles & incorruptibiles, quia scilicet vi nullius agentis naturalis produci, vel corrumpi possunt. Secundò sumitur corruptibile latissime, pro omni scilicet eo, quod quovis modo destrui, vel corrumpi potest, sive produca-

*VII.
An quilibet
posset
converti
in quodlibet.*

*VIII.
Deus in ni-
hil potest
converti.*

*IX.
Nil vetat
ut aliquid
convertatur
in Deum.*

*III.
Res prius
solum in-
stante, quo
desinit, dici
corruptio-
nis.*

*Conservatio
est iterata
productio.
IV.
Corruptio
est negatio
sumpta.*

*Corruptio
latissime
sumpta.*

tur per generationem, ut aqua, ignis, terra; five per creationem, ut Angeli, materia prima &c. Et uno verbo omnia præter Deum. Tertiò sumitur proprie corruptio, pro defitione scilicet illarum solùm rerum, quæ producuntur per generationem, seu quæ educuntur ex potentiâ alicujus subjecti: & hæc est philosophica hujus vocis acceptio.

Propria corruptio
acceptio

V. Quæres, utrum in Eucharistiâ panis annihiletur? Huic difficultati satisfactum est d. præcedente, f. 8. n. 4. & sexto.

SECTIO II.

Quomodo generatio unius sit corruptio alterius.

I. **E**X dictis præcedente sectione infero primò, dictum illud Aristotelis hîc l. 1. c. 3. Generatio unius est corruptio alterius, non ita esse intelligendum, ut generatio sit realiter loquendo, seu entitativè corruptio, cum hæc sit negatio, illa actio positiva: imò dari potest, saltem divinitus, generatio quæ non sit corruptio, & è contrâ: sicut in primâ productione rerum erat generatio sine corruptione. Intelligendum ergo est hoc dictum, vel concomitanter, quòd nimirum jam de facto semper una comitetur alteram in generationibus substantialibus, vel ad summum causaliter, ita ut corruptio sit effectus secundarij generationis, cum ad inductionem unius expellatur aliud. Licet verò generatio sit finis corruptionis, corruptio tamen non est medium ad generationem: sicut nec passiones sunt media respectu essentia, licet hæc sit illarum finis: nec enim est de conceptu omnis finis, ut per media acquiratur, ut ostendi d. 22. Phy. l. 2. n. 7.

Generatio
non est
maliter
corruptio.

II. Forma autem producta quæ aliam expellere dicitur, non id facit effectivè, sed solum in genere causæ formalis, informando scilicet subjectum, & hoc modo postulans destructionem formæ alterius: effectivè enim forma illa corrumpitur à causâ quæ eam conservabat, quæ sicut effectivè eam conservabat præbendo concutium, ita quasi effectivè destruit, eundem suspendendo: licet melius diceretur destruire defectivè, quàm effectivè, cum destructio formalis sit negatio, & consequenter defectus potius quidam, quàm effectus. Effectivè autem remotè formam destruit qui contrariam cum hac impossibilem, aut dispositiones tollentes illius dispositiones inducit. Sed hæc, ut suprà dixi, est destructio positiva, & causalis, non negativa & formalis.

Causa conservans
definit rem
effectivè,
vel potius
defectivè.

III. Infero secundò, ad hoc ut aliquid simpliciter dicatur corruptibile, non requiri ut sit corruptibile ab intrinseco, seu ut in se includat qualitates contrarias, ex quibus oriatur corruptio, sed sufficit posse destrui ab extrinseco, seu quòd detur, vel dari possit aliquod agens naturale potens illud destruire: si enim agens quodcunque naturale possit illud corrumpere, est naturaliter corruptibile, cum hæc fiat corruptibilia.

IV. Dices; ergo res illa est corruptibilis ab intrinseco. Distinguo consequens, est corruptibilis ab intrinseco passivè, id est habet naturam sibi intrinsecam quæ non repugnet corrumpi, concedo consequentiam; passivè, non est corruptibilis ab intrinseco activè, hoc est habet in se principium à quo corrumpatur, nego: sed maneret semper, si non esset aliquid extrinsecum à quo corrumpetur. Sicut licet homo quispiam non habet in se principium aliquod à quo destrueretur, adhuc posset destrui ab extrinseco, nempe comburi, amputari ipsi caput, subtrahi alimentum &c. Et quamvis Apostolus dicat, per peccatum mortem ingressam

esse in mundum, non tamen dicit per illud ingressam esse mortalitatem, sed erat homo etiam in paradio mortalis, licet de facto non fuisset illic mortuus si non peccasset, ob peculiarem quam de eo habiturus fuisset ibi Deus providentiam.

Quæres utrum corruptio per se intendatur? Ratio dubitandi est, quia nihil intendens ad malum operatur, corruptio autem, seu destructio est mala. Resp. tamen, licet destructio formarum substantialium per se non intendatur, cum materia naturaliter spoliari omni formâ non possit; in formis tamen accidentialibus, potest per se intendi earum destructio: potest enim quis subinde animi gratiâ ab actu aliquo intellectus, aut sensuum cessare, nullo alio illius loco producto. Deinde accidentia quædam, ut error &c. sunt subjecto aliquando nociva: unde, sicut novitiâ animalia è medio tollimus, quia nobis sunt inconvenientia, idem fieri poterit de his qualitatibus.

non tamen
mortalitas.

Nihil inten-
dens ad ma-
lum opera-
tur.

Acciden-
tium quo-
rundam des-
tructio per
se intenditur
& natura.

SECTIO III.

An homo sit corruptibilis ab intrinseco.

Q Uæstio est, utrum homo (idem est de aliis viventibus) principium aliquod intrinsecum in se includat, quod, licet nihil nocuum inferretur ei ab extrinseco, eum nihilominus conficeret, ac paulatim consumeret.

P. Hurt. hîc, d. 1. f. 10. sub. 3. mordicus defendit, hominem nullum in se principium activum includere, nec ullas partes, ex quarum in se invicem actione, & malo quasi intestino periret, sed unicam mortis causam ei ab extrinseco provenire, ex influxu scilicet cæli, aeris intemperie, & alimentis, quæ reagendo vim nativi caloris obtundunt primò, mox extinguunt.

Existimo tamen inesse homini aliquid intrinsecum, à quo destrueretur, nisi aliunde remedium aliquod adhiberet: nam calor naturalis, ubi alia materia deest in quam agat, agit in ipsas partes hominis, non quidem in eas in quibus est, sed in partes sibi proximas, quas paulatim consumeret, & totum humidum radicale. Quæ est ratio cur homines defectu cibi ardeant paulatim, & macie conficiantur.

Ad hoc autem notandum juxta Aristotelem l. de longitudine & brevitate vitæ, c. 5. & omnes communiter, vitam licet plus minus requiratur justum temperamentum humorum omnium, & qualitarum, præcipue tamen in calido & humido consistere, sicque peculiari quodam modo requirere calorem naturalem, & humorem, ut vocant, radicalem, ita ut hæc duo certo quodam temperamento sibi invicem correspondent: si verò magnus aliquis sit in alterutro excessus, præsertim in calore, extinguatur animal, & perit.

Humor verò iste seu humidum radicale, sicut & calor naturalis, non sunt in unâ aliqua certâ & determinatâ parte, sed diffunduntur per totum corpus: cuius indicium est, quòd nulla sit corporis pars, in qua non fiat nutritio, materia autem nutritionis est corpus humidum istud radicale, quod per calorem naturalem convertitur in substantiam aliti. Vocatur verò humidum radicale, vel quòd in primâ generatione, & quasi in radice animali unâ cum vitâ communice- tur, licet illud postea paulatim pereat, & aliud illius loco succedat: vel quòd sit quasi basis & radix vitæ, utpote quod ipsam tanquam nutrimentum fo- veat.

Sicut ergo calor & frigus, ignis & aer in se invicem agunt, ita & calor hicce naturalis, & humidum radicale secundum diversas qualitates quas habent, cum omne

I.
Status quæ-
stionis.

II.
Negant ali-
qui homi-
nem esse
corruptibi-
lem ab in-
trinseco.

III.
Homo ha-
bet in se
principium
intrinsecum
corruptionis.

IV.
Ad vitam
sustentan-
dam requi-
ritur calor
naturalis,
& humi-
dum radi-
cale.

V.
Calor iste
& humi-
dum sunt
per totum
corpus dis-
fusa.

Humidum
radicale un-
de dictum.

VI.

Calor, & humidum secundum diversas quantitates in se invicem agunt.

Calor naturalis idem est ac spiritus vitalis.

VII. Quatuor humores corporis complexionem: & quæ optima.

VIII. Calor naturalis indirecte, & per accidens destruit hominem, & seipsum.

IX. Varia, dum se directe conservantur, se indirecte destrunt.

omne agens agendo repatiatur, & hoc modo aliquando ita unum alterum dimittit, calor scilicet vel ita exsiccat humorem, vel humor ita calorem obruit & hebetat, ut nulli usui deserviat, sicque animal tandem moritur. Imò absumpto magnâ ex parte humido radicali, agit calor in ipsas partes corporis, ubi aliud pabulum deest, & hoc modo animal paulatim absumitur. Deficiente etiam pabulo, & humido radicali, ipse calor seu spiritus vitales sensim debilitantur, & extinguuntur defectu materiæ in quam agant, & quâ nutrantur.

Unde omnium optima complexio, & ad longam vitam aptissima, est sanguinea, ubi scilicet optima est attemperatio humidi & calidi: in choleris vero excedit calor: in phlegmaticis humor dominatur & frigus: melancholici vero constitutionis sunt sicca & frigida. Hic tamen humor, si moderatus sit, cæteris paribus maximè juvat ad res quasque maximas præstandas, quod homines melancholici constantes sint, nec facili ab eo quod suscipiunt, dimoveantur.

Sed dicet aliquis, si calor naturalis destruat animal, ergo ex naturâ suâ petit calor ille destructionem sui, destructo enim animali, perit etiam naturalis calor, ut constat. Resp. indirecte solum, & per accidens calorem naturalem destruere hominem, & alia animalia; primariò enim, & per se ordinatur à naturâ ad nutritionem, & conservationem vitæ: cum verò sit agens necessarium, & sine intermissione semper agat, si alia materia desit, agit in partes ipsius animalis, & sic per accidens illud destruit, & consequenter ac indirecte se.

Quod ergo intendit quasi naturaliter, dum agit in partes animalis, est conservare se, sicut ignis, dum agit in materiam: cum verò illud ipsum in quod tunc agit calor naturalis, sit requisitum in tantâ magnitudine ad conservationem ipsius animalis, & caloris nativi, qui petit esse in animali, calor hic illud diminuendo, remota, indirecte, & per accidens destruit se. Sic particula flammæ hic in terrâ sita, petit per contraria viam quasi obsidentia, ad spæram suam ascendere, ut se illic melius conservet, exstinguitur autem ab iis in viâ, & sic remota, indirecte, & per accidens, dum se intendit conservare, se destruit. Quod verò aliquid animali intrinsicè & naturale possit ipsum destruere, videtur clarum in dolore, non illo solum qui imprimatur quasi ab extrinseco, ut ab igne dum hominum comburit, sed illo alio magis interno, seu mæore causato ab humore melancholico, quo dolore videmus homines paulatim tabescere, & emori.

SECTIO IV.

An homo possit naturaliter vivere perpetuò?

I. Propositione controversia.

Q Uæstio est, num saltem possit homo, vi alimentorum & pharmacorum perpetuò conservari

vivus, & hoc sensu fieri immortalis?

Negat P. Hurt. hic d. i. f. 10. subf. 4. Alij tamen affirmant, quibus nos subscribemus. Probatur primò, quia de facto lignum vitæ habuit eam virtutem naturalem, ut asserunt Patres communiter, quos sequitur hac in parte S. Thomas 1. p. q. 97. art. 4. & ipsum cum aliis multis Molina in opere sex dierum, d. 28. & Suarez ibidem, l. 3. ca. 15. n. 4. qui plures citat. Unde S. August. 1. 14. de Civit. Dei c. 26. citatur à S. Thomâ, Cibus, inquit, aderat homini ne esuriret, potus, ne sitiret; & lignum vitæ, ne senectus eum dissolveret. Et l. de qq. veteris & novi Testamenti. tract. 5. qu. 19. ultra arbor, inquit, medicina modo corruptionem hominum prohibebat.

Licet ergo P. Hurtado loco citato afferat Scotum affirmare, non potuisse lignum vitæ ita refarcire damnnum, seu substantiam, & qualitates deperditas, ut semper homo viveret, sed solum per longum aliquod tempus, donec scilicet homines in paradiso degentes transferendi essent in cælum: est tamen contra communem sententiam Patrum, & Theologorum, imò verba sacræ Scripturæ videntur directe contraria, ideo enim ejectus dicitur Adam de paradiso, ne comederet de ligno vitæ, & viveret in æternum. Licet etiam Beda, D. Bonav. & alij hanc vim ligni vitæ dicant fuisse miraculosam, communiter tamen affirmatur ab omnibus fuisse naturalem. Cur ergo non possint esse alia alimenta, vel pharmaca, quæ per optimam temperiem qualitatum, non solum substantiam, deperditam relatiarent, sed etiam qualitates requisitas ad justum temperamentum reducerent? sicque homines illorum beneficio & vi naturali viverent perpetuò.

Utum autem de facto sint in rerum naturâ huiusmodi alimenta, vel pharmaca, sive ea plantæ sint, sive metalla, aut mineralia, ut vocant, non satis constat. Hæc certè ratio non probat de facto ea non existere, quòd scilicet antehac fuissent inventa: concedunt enim ferè omnes possibilem esse artem conficiendi aurum, quæ tamen hæcenus nunquam fuit inventa. Unde si quis haberet notitiam intuitivam, & copiam omnium rerum, posset habere remedia ad vitam perpetuò conservandam, sicque esset immortalis, non quidem immortalitate perfectâ, ita ut posse non posset mori, quâ immortalitate fruuntur Sancti post diem Iudicii, sed imperfectâ, ita scilicet ut posset non mori, sed in promptu haberet semper remedia quæ naturam illius deficientem restaurarent, & in integrum restituerent.

Licet verò Adamus habuerit notitiam omnium rerum, sicut & Salomon, non tamen habuerunt omnia ad manum, Deo ita disponente, qui in pœnam peccati vult omnes mori. Nec permittit Deus, ut dæmones, qui rerum omnium existentium notitiam habent, doceant homines hanc artem, seu ut iis afferant res ad vitam conservandam idoneas: sicut nec permittit ut ipsos doceant artem Chymicam, nec ut iis afferant de ligno vitæ; quod tamen, sicut & paradysum, etiam num existere plurimi affirmant. Sed de his satis.

DISPU-